

2021-03-19

Ájtte, Svenskt fjäll-
och samemuseum

Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över Sametingets förslag till handlingsprogram för bevarande av de samiska språken (Ku2020/01895)

Regeringen har till Ájtte museum lämnat möjlighet att inkomma med synpunkter till remissen.

Ett av Ájttes uppdrag är att bedriva huvudmuseum för samisk kultur, där vi vill belysa dagens kultur i ett historiskt perspektiv. Museet ska vara en central nod för kunskapsuppbyggnad kring det samiska kulturlandskapet innefattande livsmönster, traditionella kunskaper, metoder och material i ett historiskt perspektiv samt de samiska språken.

Museet bildades under 1980-talet och tog redan då ett inriktningsbeslut att använda samiska språk i utställningarna. Texterna i basutställningarna skrevs förutom på svenska även på lulesamiska för att synliggöra och bidra till att stärka språket. År 2015 beslutade styrelsen för Ájtte, med hänsyn till den nya lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk 2010, att i utställningarna synliggöra fler av de samiska språken på ett sakligt och relevant sätt utifrån föremål och miljö.

I olika processer av registreringar och tillförande av metadata i vår föremålsdatabas läggs en stor vikt till att använda terminologier på de olika samiska språken. I det här sammanhanget stödjer vi det samiska språken och för vidare kunskaper för framtiden. Det gagnar också skolor med dess elever och inte minst via användandet av digitala medier.

I museet har vi audioguider och annan multimedia där vi har möjlighet att lyfta de talade språken, likaså i våra kanaler på webben. För att få nya generationer att börja tala språken, så att de kan överleva och utvecklas, är det viktigt att utveckla detta.

Sammanfattning

Ájtte museum är positiva till det samlade handlingsprogrammet med syftet till att stärka de samiska språken och förbättra språkutvecklingen. Den ger också en översikt på förslag av förändring, utveckling och överlevnad för de fem samiska språken. Nedan lämnas synpunkter på utvalda rubriker som finns i utredningen vi valt att lyfta.

Åtgärd 2.1 Språkliga resurser och språklig infrastruktur.

Åjtte stödjer Sametingets förslag om utvidgning av språkcentrums närvaro i de samiska språkområdena. Det ger en signal om utveckling och revitalisering av språken. Åjtte ser med fördel att det utlokaliseras till Jåhkåmåkke/Jokkmokk. Det skulle dessutom ge ett mervärde då museet idag inhyser delar av Sametingets verksamhet.

Det skulle underlätta med fler språkcentrum då museet idag har svårigheter att hitta översättare inom vissa av de samiska språken. Då översättningarna medför merkostnader skulle det vara önskvärt att det inrättades en infrastruktur där organisationer med folkbildande syfte med behov av översättningar för offentliga miljöer kunde nyttja en sådan tjänst kostnadsfritt.

4.3 Bibliotek och litteratur; utse Samernas bibliotek till resursbibliotek för samernas om urfolk och de samiska språken och inom ramen för den satsningen permanent förstärka biblioteket samt strukturera och tillgängliggöra inköpt material.

Museet ser positivt på förslaget. Resursbiblioteken skulle också kunna stödja forskning och utbildning genom en utveckling och samverkan med Ája- forskningsbibliotek i Jåhkåmåkke/Jokkmokk. Med ökade anslag skulle de tillsammans fungera som en viktig kunskapsresurs och vara en aktör för hela samhället inom biblioteksområdet.

Elisabeth Pirak-Kuoljok